

§ 345

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto Etelä-Suomen aluehallintoviraston pyynnöstä tehtyyn selvitykseen Helsingin kaupungin kotihoidon toiminnasta

HEL 2017-011267 T 05 00 01

13.10.2017/ESA VI/6391/05.06.03/2017

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon Etelä-Suomen aluehallintovirastolle Helsingin kaupungin kotihoidon toiminnasta:

”Etelä-Suomen aluehallintovirasto on ottanut oma-aloitteisesti arviointikohteekseen Helsingin kaupungin kotihoidon. Aluehallintovirasto on tehnyt Helsingin kotihoitoa koskevan arviointikäynnin 15.8.2017. Aluehallintovirasto pyytää selvityksessä lisätietoja seikoista, jotka tulivat esille arviointikäynnillä. Lisäksi aluehallintovirasto pyytää selvitystä liittyen eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen päätökseen (7.7.2017) ilmenneistä seikoista vanhusten kotihoidon järjestämisestä Helsingissä.

Helsingin kaupungin kotihoito kuuluu sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen palvelukokonaisuuteen, ja on osa ikäihmisten hoitoketjua. Kotihoito on organisoitu neljän maantieteellisen palvelualueen kokonaisuuteen. Kotihoidon lähipalvelualue on lähinnä kotihoidon asiakasta.

Kotihoidon perustehtävänä on järjestää asiakkailleen laadukkaita terveydentilaa ja toimintakykyä tukevia palveluja ja sairauksien hoitoa. Kotihoidon asiakkaana on iäkkäitä, toipilaita, monisairaita ja vammaisia. Pääsääntöisesti kotihoidon asiakkailta on yksi tai useampi toiminnanvaus (fyysinen, kognitiivinen ja/tai psykososiaalinen), kotihoidon asiakas ei selviydy arjestaan ilman toisen ihmisen apua, ja hän on usein monisairas. Tavoitteena on luoda edellytykset, jotta eläminen kotona on turvallista ja mahdollistaa virikkeellinen elämä. Helsingissä kotihoidon peittävyys on huomattavasti suurempi kuin Espoossa tai Vantaalla 75 vuotta täyttäneiden ikäryhmässä. Kotihoidon asiakkaita on vuodessa noin 17 000 ja hoitajan käyntejä tai kontakteja noin 3 000 000 vuosittain.

Kotihoidon vakansseja on syksyllä 2017 yhteensä 1799, joista 94 prosenttia on erilaisia hoitajia. Sairaanhoidajien osuutta on pyritty lisäämään, ja osuus on tällä hetkellä noin 18 prosenttia. Kotihoidon hoitohenkilökunnan vakansseja on lisätty vuosina 2015–2017. Suuresta henkilöstömäärästä huolimatta lähipalvelualueet ovat normaalin työyhteisön kokoisia, niissä työskentelee noin 25–30 työntekijää kussakin.

Toimiva kotihoito tarkoittaa asiantuntemukseen perustuvaa hoitoa, palvelujen saamisen sujuvuutta ja arkea helpottavia asioita asiakkaiden jokapäiväisessä elämässä. Asiakaskokemus ja -tyytyväisyys ovat kehittämisen kohteena ja tuloksellisuuden mittareina kotihoidossa. Asiakaskokemusta mitataan jatkossa mm. kotihoidossa käynnin yhteydessä Happy or not -mobiilisovelluksen avulla. Kotihoitoa on kehitetty systemaattisesti vuodesta 2015 alkaen Kotihoito 2020 -kehittämishojelman avulla.

Sovitut prosessit ja ohjeet helpottavat henkilökunnan toimintaa ja varmistavat yhdenvertaisen palvelun kaikkialla. Helsingin kaupungilla on systemaattisen työhyvinvoinnin kehittämisen toimintatapa. Tyytyväiset asiakkaat lisäävät myös kaupungin henkilöstön työtyytyväisyyttä. Kotihoidon työntekijöiden työn imun löytäminen ja henkilöstökokemus ovat jatkuvan kehittämisen kohteena. Koillisen kotihoidon Malmi 2 lähipalvelualue on palkittu Kunta-alan työelämän kehittämishojelman (KunTeko - 2020) kilpailussa aiheella Vetovoimainen kotihoito.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että vuodelle 2018 on budjetissa lisätty kotihoidon ja kotikuntoutuksen määrärahoja 4 milj. euroa. Lautakunta tulee seuraamaan tiivistä kotihoidon tilannetta.

Tarkempi selvitys Helsingin kaupungin kotihoidon toiminnasta on lausunnon liitteenä 2. Tämän lisäksi Etelä-Suomen aluehallintovirastolle toimitetaan muut sen pyynnössään liitteessä 1 yksilöimät asiakirjat ja selvitykset.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Toimivalla kotihoidolla on suotuisia vaikutuksia kotihoidon asiakkaiden terveydentilaan. Kotihoito on osa hoitoketjua, jolla voidaan tukea ikään-tyneiden terveyttä ja hyvinvointia. Yhteiset toimintakäytännöt ja ohjeet tukevat kotihoidon toimintaa, jotka osaltaan vahvistavat positiivista henkilöstökokemusta. Työhyvinvointiin panostaminen on osa toimivaa kotihoitoa, ja se lisää hoitohenkilökunnan työhyvinvointia.”

Käsittely

Asiassa tehtiin seuraava palautusehdotus:

Palautusehdotus:

Jäsen Leo Bergman: Lautakunta palauttaa asian valmisteluun siten, että lausunnossa otetaan tarkemmin huomioon Etelä-Suomen aluehallintoviraston selvityspyynnössään esittämät kysymykset ja kysymysten konteksti. Lausunnossa tulisi ottaa selkeämmin kantaa konkreettisiin väitettyihin epäkohtiin ja/tai niiden korjaamiseen.

Kannattaja: Jäsen Mari Rantanen

Lisäksi asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Kati Juva: Lisätään lausunnon toiseksi viimeisen ja viimeisen kappaleen väliin ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia seuraava virke: Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että vuodelle 2018 on budjetissa lisätty kotihoidon ja kotikuntoutuksen määrärahoja 4 milj. euroa. Lautakunta tulee seuraamaan tiivistä kotihoidon tilannetta.

Kannattaja: Jäsen Sandra Hagman

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Palautusehdotus (jäsen Leo Bergman): Lautakunta palauttaa asian valmisteluun siten, että lausunnossa otetaan tarkemmin huomioon Etelä-Suomen aluehallintoviraston selvityspyynnössään esittämät kysymykset ja kysymysten konteksti. Lausunnossa tulisi ottaa selkeämmin kantaa konkreettisiin väitettyihin epäkohtiin ja/tai niiden korjaamiseen.

Jaa-äännet: 11

Katju Aro, Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman, Sami Heistaro, Kati Juva, Markus Kalliola, Daniel Sazonov, Karita Toijonen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 2

Leo Bergman, Mari Rantanen

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 11 - 2. Palautusehdotuksen hylkäämisen jälkeen lautakunta jatkoi asian käsittelyä.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Kati Juva): Lisätään lausunnon toiseksi viimeisen ja viimeisen kappaleen väliin ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia seuraava virke:

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että vuodelle 2018 on budjetissa lisätty kotihoidon ja kotikuntoutuksen määrärahoja 4 milj. euroa. Lautakunta tulee seuraamaan tiivistä kotihoidon tilannetta.

Jaa-äännet: 4

Sami Heistaro, Markus Kalliola, Daniel Sazonov, Karita Toijonen

Ei-äännet: 9

Katju Aro, Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman, Kati Juva, Mari Rantanen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Kati Juvan vastaehdotuksen äänin 9 - 4.

Jäsen Leo Bergman jätti asiassa seuraavan eriävän mielipiteen: Lausunto olisi pitänyt palauttaa valmisteluun siten, että lausunnossa otetaan tarkemmin huomioon Etelä-Suomen aluehallintoviraston selvityspyynnössään esittämät kysymykset ja kysymysten konteksti. Lausunnossa tulisi ottaa selkeämmin kantaa konkreettisiin väitettyihin epäkohtiin ja/tai niiden korjaamiseen.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Seija Meripaasi, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja, puhelin: 310 52482
seija.meripaasi(a)hel.fi
Heli Koskisuomaa, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 28166
heli.koskisuomaa(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausunnon ja selvityksen antaminen 10.10.2017
- 2 Selvitys Helsingin kaupungin kotihoidon toiminnasta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Otteen liitteet

Liite 2

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta antaa seuraavan lausunnon Etelä-Suomen aluehallintovirastolle Helsingin kaupungin kotihoidon toiminnasta:

”Etelä-Suomen aluehallintovirasto on ottanut oma-aloitteisesti arviointikohteekseen Helsingin kaupungin kotihoidon. Aluehallintovirasto on tehnyt Helsingin kotihoitoa koskevan arviointikäynnin 15.8.2017. Aluehallintovirasto pyytää selvityksessä lisätietoja seikoista, jotka tulivat esille arviointikäynnillä. Lisäksi aluehallintovirasto pyytää selvitystä liittyen eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen päätökseen (7.7.2017) ilmenneistä seikoista vanhusten kotihoidon järjestämisestä Helsingissä.

Helsingin kaupungin kotihoito kuuluu sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen palvelukokonaisuuteen, ja on osa ikäihmisten hoitoketjua. Kotihoito on organisoitu neljän maantieteellisen palvelualueen kokonaisuuteen. Kotihoidon lähipalvelualue on lähinnä kotihoidon asiakasta.

Kotihoidon perustehtävänä on järjestää asiakkailleen laadukkaita terveydentilaa ja toimintakykyä tukevia palveluja ja sairauksien hoitoa. Kotihoidon asiakkaana on iäkkäitä, toipilaita, monisairaita ja vammaisia. Pääsääntöisesti kotihoidon asiakkailla on yksi tai useampi toiminnanvaaja (fyysinen, kognitiivinen ja/tai psykososiaalinen), kotihoidon asiakas ei selviydy arjestaan ilman toisen ihmisen apua, ja hän on usein monisairas. Tavoitteena on luoda edellytykset, jotta eläminen kotona on turvallista ja mahdollistaa virikkeellinen elämä. Helsingissä kotihoidon peittävyys on huomattavasti suurempi kuin Espoossa tai Vantaalla 75 vuotta täyttäneiden ikäryhmässä. Kotihoidon asiakkaita on vuodessa noin 17 000 ja hoitajan käyntejä tai kontakteja noin 3 000 000 vuosittain.

Kotihoidon vakansseja on syksyllä 2017 yhteensä 1799, joista 94 prosenttia on erilaisia hoitajia. Sairaanhoidajien osuutta on pyritty lisäämään, ja osuus on tällä hetkellä noin 18 prosenttia. Kotihoidon hoitohenkilökunnan vakansseja on lisätty vuosina 2015–2017. Suuresta henkilöstömäärästä huolimatta lähipalvelualueet ovat normaalin työyhteisön kokoisia, niissä työskentelee noin 25–30 työntekijää kussakin.

Toimiva kotihoito tarkoittaa asiantuntemukseen perustuvaa hoitoa, palvelujen saamisen sujuvuutta ja arkea helpottavia asioita asiakkaiden jokapäiväisessä elämässä. Asiakaskokemus ja -tyytyväisyys ovat kehittämisen kohteena ja tuloksellisuuden mittareina kotihoidossa. Asiakaskokemusta mitataan jatkossa mm. kotihoidossa käynnin yhteydessä Happy or not -mobiilisovelluksen avulla. Kotihoitoa on kehitetty systemaattisesti vuodesta 2015 alkaen Kotihoito 2020 -kehittämishojelman avulla.

Sovitut prosessit ja ohjeet helpottavat henkilökunnan toimintaa ja varmistavat yhdenvertaisen palvelun kaikkialla. Helsingin kaupungilla on systemaattisen työhyvinvoinnin kehittämisen toimintatapa. Tyytyväiset asiakkaat lisäävät myös kaupungin henkilöstön työtyytyväisyyttä. Kotihoidon työntekijöiden työn imun löytäminen ja henkilöstökokemus ovat

19.12.2017

jatkuvan kehittämisen kohteena. Koillisen kotihoidon Malmi 2 lähipalvelualue on palkittu Kunta-alan työelämän kehittämissuunnitelman (KunTeko - 2020) kilpailussa aiheella Vetovoimainen kotihoito.

Tarkempi selvitys Helsingin kaupungin kotihoidon toiminnasta on lausunnon liitteenä 2. Tämän lisäksi Etelä-Suomen aluehallintovirastolle toimitetaan muut sen pyynnössään liitteessä 1 yksilöimät asiakirjat ja selvitykset.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Toimivalla kotihoidolla on suotuisia vaikutuksia kotihoidon asiakkaiden terveydentilaan. Kotihoito on osa hoitoketjua, jolla voidaan tukea ikään-tyneiden terveyttä ja hyvinvointia. Yhteiset toimintakäytännöt ja ohjeet tukevat kotihoidon toimintaa, jotka osaltaan vahvistavat positiivista henkilöstökokemusta. Työhyvinvointiin panostaminen on osa toimivaa kotihoitoa, ja se lisää hoitohenkilökunnan työhyvinvointia.”

Esittelijän perustelut

Etelä-Suomen aluehallintoviraston arviointi- ja tarkastustoiminta kohdistuen kotihoidon toimintaan on normaalia valvovan viranomaisen toimintaa. Helsingin kaupungin kotihoito arvostaa valvovan viranomaisen huomioita ja pyrkii toteuttamaan ehdotuksia toiminnassaan.

Yhteenvedon todetaan, että kotihoidon toimintakäytäntöjä ja asiakaskokemusta on kehitetty yhteistyössä asiakkaiden, heidän läheistensä ja henkilökunnan sekä sosiaali- ja terveystoimialan muiden toimijoiden kesken. Kotihoito on kehittänyt vaihtoehtoisia tapoja ratkaista asiakkaiden tilanteita ja uudistamistyö jatkuu edelleen. Toimivaa kotihoitoa rakentuu laadukkaana toiminnan ja jatkuvan kehittämisen varaan, joka ansaitaan jokaisen käynnin ja kontaktin aikana uudestaan.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnalta lausuntoa 17.11.2017 mennessä Helsingin kaupungin kotihoidon järjestämisestä. Vastausaikaa on jatkettu 31.12.2017 saakka.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Seija Meripaasi, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja, puhelin: 310 52482
seija.meripaasi(a)hel.fi
Heli Koskisuo, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 28166
heli.koskisuo(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite
PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
sosiaalijaterveys@hel.fi

Käyntiosoite
Toinen linja 4 A
Helsinki 53
www.hel.fi/sote

Puhelin
+358 9 310 5015
Faksi
+358 9 310 42504

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI1880001200052430
Alv.nro
FI02012566

- 1 Lausunnon ja selvityksen antaminen 10.10.2017
- 2 Selvitys Helsingin kaupungin kotihoidon toiminnasta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Otteen liitteet

Liite 2
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.12.2017 § 332

HEL 2017-011267 T 05 00 01

13.10.2017/ESAVI/6391/05.06.03/2017

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

12.12.2017 Pöydälle

Jäsen Leo Bergman pyysi esityksen pöydälle.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Seija Meripaasi, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja, puhelin: 310 52482
seija.meripaasi(a)hel.fi
Heli Koskisu, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 28166
heli.koskisu(a)hel.fi